

Markedsrådet

Markedsrådets avgjørelse 21. mars 2023

Sak: 2022/1803

Klager: Agva Kraft AS og Finn Erik Gaarder Arctander

Prosessfullmektig: Advokatfirmaet Selmer AS ved advokat Henriette Solbakke Jørgensen

Markedsrådets medlemmer: Selma Ilyas, Tormod Anders Sletten og Monica Viken

1 Sakens bakgrunn

- (1) Agva Kraft AS (heretter «Agva Kraft») og Finn Erik Gaarder Arctander (heretter i fellesskap omtalt som «partene») representert ved Advokatfirmaet Selmer AS («Advokatfirmaet Selmer») har i brev 22. desember 2022 fremmet krav om dekning av sakskostnader, jf. lov av 10. februar 1967 om behandlingsmåten i forvaltningssaker («forvaltningsloven») § 36.
- (2) Bakgrunnen for kravet er at Forbrukertilsynet 22. mai 2022 fattet vedtak om overtredelsesgebyr overfor partene for brudd på lov 9. januar 2009 om kontroll med markedsføring og avtalevilkår mv. (markedsføringsloven) § 6, jf. § 7, om villedende markedsføring. Forbrukertilsynet ila Agva Kraft et overtredelsesgebyr på 1 500 000 kroner, og Arctander ble ilagt et overtredelsesgebyr på 200 000 kroner. Det ble også truffet forbudsvedtak med tvangsmulkt.
- (3) Markedsrådet kom, i likhet med Forbrukertilsynet, til at partene hadde overtrådt forbudet mot urimelig handelspraksis, herunder villedende markedsføring, i markedsføringsloven § 6, jf. § 7, og at overtredelsen var vesentlig, jf. § 42. Markedsrådet reduserte imidlertid gebyrene til henholdsvis 800 000 kroner og 100 000 kroner. Gebyrene ble redusert hovedsakelig fordi Markedsrådet la til grunn at partene ikke hadde opptrådt forsettlig, men uaktsomt. Markedsrådet la til grunn at partene kunne bebreides, men ved utmålingen av gebyret ble det ansett formildende at det var en viss usikkerhet knyttet til bruken av topplassering på strømprisportalen som dokumentasjon for billigstpåstander. Endelig ble det lagt noe vekt på at Forbrukertilsynet kunne vært tydeligere i sin dialog med selskapet når henvisningen til strømprisportalen var et så sentralt tema for spørsmålet om oppfyllelse av dokumentasjonsplikten. Forbudsvedtaket med tvangsmulkt ble opprettholdt.

Postadresse

Postboks 511 Sentrum
5805 Bergen

Besøksadresse

Zander Kaaes gate 7
5015 Bergen

Tlf.: 55 19 30 00

E-post: post@knse.no

2 Partenes krav

- (4) Advokatfirmaet Selmer har på vegne av partene i fellesskap fremmet krav 22. desember 2022 om å få dekket 823 793,85 kroner inkl. mva. Markedsrådet ba 16. januar 2023 om å få tilsendt en timeliste hvor det nærmere angis beløpets størrelse og hvor mange timers arbeid som knytter seg til de ulike stadiene av saksbehandlingen. Klager sendte brev 17. januar 2023 der kravet ble korrigert, men uten å oversende timelistene. Det ble ikke lenger krevd merverdiavgift, og det ble spesifisert hvor mange timer de enkelte advokatene hadde brukt på saken, i tillegg til beløpet for de enkelte stadiene av saken. Kravet ble etter dette korrigert til 659 920 kroner.
- (5) På ny oppfordring fra Markedsrådet, sendte partene inn timeliste 6. februar 2023. Markedsrådet ba i e-post 9. februar 2023 om en forklaring på avvik mellom totalbeløp i timelisten og totalbeløp i kravet. Partene innga da endret krav med timeliste 16. februar 2023. Endringene bestod i at det ikke ble krevet dekket timer for trainee og at enkelte timer ikke var tatt med i kravet tidligere, men inngikk nå. Det ble foretatt en ny inndeling av kravet, basert på ulike tidsperioder for arbeidet med saken. Endret krav var nå pålydende 660 904 kroner for totalt [REDACTED] timer. Det er dette kravet Markedsrådet skal vurdere.
- (6) Kravet fordeler seg ifølge partene på denne måten:
- Kostnader fra Forbrukertilsynets vedtak 2. mai 2022 til innlevering av klage 24. mai 2022: 388 100 kroner
  - Kostnader fra 25. mai 2022 til og med 26. september 2022: 126 910 kroner
  - Kostnader fra 27. september 2022 til og med 13. desember 2022: 145 894 kroner
- (7) Det ble fastholdt at merkostnader knyttet til utsettelse av muntlig høring utgjorde 72 750 kroner av de totale kostnadene.

3 Partenes anførsler

- (8) Partene viser til at Agva Krafts overtredelsesgebyr ble redusert med nesten 47 prosent, og overtredelsesgebyret for Arctander ble halvert. Dette er en kraftig nedjustering som understreker at det var svært viktig for Agva Kraft å få saken vurdert av Markedsrådet. I tillegg til de økonomiske konsekvensene av Markedsrådets avgjørelse, var avgjørelsen viktig for Agva Kraft sitt renommé. Det var også svært viktig for Agva Kraft å bli hørt på det faktum at dette er en høyst usikker situasjon, særlig sett i lys av hvordan offentlige organer selv markedsfører Forbrukerrådets strømprisportal, samt at Forbrukertilsynet kunne veiledet Agva Kraft bedre i den innledende korrespondansen.
- (9) Saken er kompleks, både i juss og faktum, og det har vært helt nødvendig for Agva Kraft å la seg bistå av advokater for å få endret vedtakene. Under 48 timer før opprinnelig behandling i Markedsrådet ble saken utsatt med nesten en måned, fra 28. september til 25. oktober 2022. I den forbindelse påløp naturligvis ekstra kostnader, all den tid det ble nødvendig å bruke tid på å sette seg inn i saken på nytt. For øvrig ble det fremsatt en svært detaljert og omfattende klage på Forbrukertilsynets vedtak, som nødvendigvis krevde mye arbeid. Hensyntatt sakens omfang og karakter, samt viktigheten av å få nedjustert overtredelsesgebyrene, kan ikke Agva Kraft se at det er forhold i saken som taler mot full dekning av disse sakskostnadene.

4 Markedsrådets vurdering

(10) Det følger av forvaltningsloven § 36:

«Når et vedtak blir endret til gunst for en part, skal han tilkjennes dekning for vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket, med mindre endringen skyldes partens eget forhold eller forhold utenfor partens og forvaltningens kontroll, eller særlige forhold taler mot det.»

(11) Markedsrådet kom i vedtak 2. desember 2022 til at det forelå grunnlag for ileggelse av overtredelsesgebyr, men at utmålingen av gebyret måtte reduseres. Dette må anses å utgjøre et endringsvedtak til gunst for en part.

(12) Bestemmelsen i § 36 første ledd gir rett dekning av *«vesentlige kostnader som har vært nødvendige for å få endret vedtaket»*.

(13) Partene har krevet dekket kostnader som er påløpt etter at Markedsrådets vedtak ble truffet. Dette gjelder ifølge timelisten totalt [redacted] timer påløpt 7. desember 2022 og 12. desember 2022. Til sammen utgjør dette 15 850 kroner. Kostnader påløpt etter klageinstansens avgjørelse av saken kan ikke anses nødvendig for å få omgjort underinstansens vedtak. Disse kostnadene dekkes følgelig ikke.

(14) Nødvendighetskriteriet innebærer at det må vurderes hvorvidt det var nødvendig å pådra seg utgiften for at forvaltningen skulle endre det opprinnelige vedtaket. Dette er et skjønsmessig kriterium, som forutsetter en konkret vurdering av de fremsatte krav. Det må legges vesentlig vekt på saksbehandlingsfeilens art og sakens vanskelighetsgrad, se Ot.prp.nr. 3 (1976–1977) s. 101 spalte 2. Ved vurderingen av om kostnadene var nødvendige for å få endret vedtaket, skal det legges vekt på hva parten selv med rimelighet har oppfattet som naturlige tiltak.

(15) Videre har Justisdepartementets lovavdeling lagt til grunn at det må være anledning for partene å engasjere en advokat med særlig sakkunnskap innen et fagområde, men at det da må kunne forventes at en slik advokat bruker kortere tid på saken enn *«gjennomsnittsadvokaten»*, se JDLOV-1989-1123.

(16) Markedsrådet har som nevnt fått oversendt timelistene for tidsrommet 2. mai 2022 til 12. desember 2022. Det siste og gjeldende kravet omfatter totalt [redacted] timer, og timelisten viser en timepris i intervallet [redacted] kroner avhengig av om arbeidet er utført av partner, advokat eller advokatfullmektig. Dette gir et samlet krav på 660 904 kroner. Fratrullet 15 850 kroner, blir den delen av kravet som Markedsrådet skal vurdere videre totalt kroner 645 054 kroner.

(17) For vurderingen av hva som fremstod som nødvendig for partene, har partene blant annet fremhevet at saken hadde stor betydning for partenes rennommé, at det var viktig for Agva Kraft å bli hørt med at det var usikkert hvordan strømprisportalen kunne brukes og at selskapet kunne fått bedre veiledning. Videre er det vist til at saken er kompleks i juss og faktum. Markedsrådet bemerker at faktum i saken er oversiktlig, men at saken reiser vanskelige juridiske vurderinger og er av en alvorlighet som tilsier at det var nødvendig med advokatbistand.

(18) Etter Markedsrådets vurdering har prosessfullmektigene for partene imidlertid benyttet unødvendig mye tid på å redegjøre for sakens rettslige og faktiske side. Det er i alt brukt

■■■■ timer på saken, når timer påløpt etter Markedsrådets vedtak ble truffet trekkes fra. Av disse er ■■■■ timer, som utgjør 388 100 kroner, medgått til arbeid med klagen i saken. Videre har det medgått ■■■■ timer og 256 954 kroner til forberedelse og deltagelse på muntlig behandling av saken.

- (19) Den muntlige behandlingen varte i tre timer og 15 minutter, hvor klager hadde 1,5 timer til klagers hovedinnlegg, samt tid til partsforklaring og spørsmål. Det er Markedsrådets vurdering at det har medgått unødvendig mye tid både til arbeidet med klagen og den muntlige behandlingen av saken. Klager har vist til at muntlig høring ble flyttet på kort varsel, og Markedsrådet har forståelse for at det da har medgått noe mer tid på forberedelse. Imidlertid fremstår ■■■■ timer til en totalpris på 72 750, som klager har opplyst er ekstra kostnader på grunn av dette, altfor høyt.
- (20) Til sammenligning har advokaten til Motkraft AS, som også ble ilagt overtredelsesforbud for et lignende brudd på samme bestemmelser, krevet sakskostnader på totalt 137 900 kroner ekskl. mva. Også i den saken ble det gjennomført muntlig behandling av saken, og denne partens muntlige høring ble flyttet. Agva Kraft innga en mer omfattende skriftlig klage. Samtidig innga ikke Agva Kraft ytterligere prosesskriv, i motsetning til Motkraft AS. I Agva Krafts sak var det i tillegg ilagt overtredelsesgebyr overfor daglig leder, som advokatene brukte noe tid på å belyse. Markedsrådet vurderer det følgelig som naturlige og rimelig fra Agva Krafts ståsted, at Agva Kraft brukte noe mer tid og kostnader på sin klage og muntlige innlegg enn Motkraft AS, men ikke av det omfanget som er lagt frem.
- (21) Slik Markedsrådet ser det, har også organiseringen av saken fra Advokatfirmaet Selmers side ført til et større timeforbruk enn nødvendig. Når det ifølge timelisten er satt to advokater på saken, i tillegg til en partner og en advokatfullmektig, er det kostnadsdrivende, og noe av arbeidet kunne etter Markedsrådets vurdering vært unngått. Det må også forventes at tidsbruken begrenses når advokaten har særlig kunnskap innen det relevante rettsområde, som her er tilfellet.
- (22) Det er videre en rekke av anførslene fra partene som ikke førte frem. Markedsrådet finner at det i vurderingen av nødvendighetsvilkåret er adgang til å skille mellom anførsler som har ført frem, og anførsler som ikke har ført frem og som ikke har hatt betydning for endringen av vedtaket. Markedsrådet viser i denne forbindelse til Justisdepartementets uttalelse i JDLOV-2005-07958. Lovavdelingen uttaler blant annet at:

«En part vil ofte påberope seg flere grunnlag for at førsteinstansens vedtak må endres, og spørsmålet er da om kostnader til anførsler som ikke vinner frem i klageinstansen, kan avskjæres med henvisning til nødvendighetsvilkåret. Sivilombudsmannen uttaler i årsmeldingen fra 1983 s. 57 (på s. 58) at det ikke kreves at anførslene i klagen faktisk har vært avgjørende for å få endret vedtaket:

”Reindrifststyret har nå uttalt at forvaltningslovens § 36 første ledd ikke krever at anførslene i klagen faktisk har vært avgjørende for at vedtaket ble endret. Jeg er enig i dette. .... I hvilken grad advokatens arbeid med klagen har vært av betydning for det endelige saksutfall, kan da i høyden bli et spørsmål om hvor stor del av sakskostnadene som skal dekkes.”

*Også her blir det spørsmål om det var forståelig at parten pådro seg de aktuelle utgiftene. Forholdene kan ligge meget forskjellig an fra sak til sak. De ulike grunnlagene kan f.eks. være vanskelige å skille klart fra hverandre, og parten kan ha hatt grunn til å tro at han kunne nå frem på flere grunnlag. **I noen situasjoner vil det være klart at parten har argumentert langs en linje som ikke har hatt betydning for endringen av vedtaket. Etter en konkret vurdering vil det i slike tilfeller være adgang til å avslå dekning fordi utgiftene ikke har vært "nødvendige"** [Markedsrådets utheving].»*

- (23) Dette synspunktet har også støtte i juridisk litteratur, se eksempelvis Hans Petter Graver, Alminnelig forvaltningsrett, 5. utgave, Universitetsforlaget, 2019 side 535.

«I vurderingen må forvaltningen avklare både hva som er gjort fra partenes side og i hvilken grad de ulike deler av dette arbeidet har gitt resultater [...] Begrensingen er først og fremst myntet på at det må være årsakssammenheng mellom utgiftene og det forhold at vedtaket ble endret. Får klageren bare delvis medhold, er det bare de kostnader som knytter seg til de deler av klagen som fører frem, som erstattes. Bedømmelsen har i stor grad et element av skjønn. Det er imidlertid ikke tale om noe fritt skjønn i den betydning at forvaltningen kan bestemme hva den synes er passende.»

- (24) Partene anførte at Forbrukertilsynet hadde lagt til grunn feil faktum, at Forbrukertilsynet hadde brutt veiledningsplikten og utredningsplikten, at Forbrukertilsynet oppstilte et strengt krav til dokumentasjon for markedsføringspåstandene, at strømprisportalen var egnet som dokumentasjon for markedsføringspåstandene, at overtredelsen ikke var vesentlig, at overtredelsen ikke var forsettlig eller (grovt) uaktsom og at gebyret var satt for høyt. Markedsrådet tok bare til følge anførslene om at overtredelsen ikke var forsettlig eller grovt uaktsom og at gebyret var for høyt.
- (25) Timelisten til Advokatfirmaet Selmer gir ikke noen nærmere forklaring på hvor mange timer som er knyttet til hver av de ulike problemstillingene. Ut fra klagen og det muntlige innlegget, legges det imidlertid til grunn at en nokså stor del av timebruken knytter seg til anførsler som ikke har ført frem. Samtidig anerkjenner Markedsrådet at det var nødvendig å redegjøre for sakens faktum og for bruken av strømprisportalen og hvilken funksjon denne har, for å belyse skyldspørsmålet for begge parter.
- (26) Ut ifra en helhetlig skjønnsmessig vurdering av kravet, legger Markedsrådet til grunn at det ikke var påkrevd med et arbeid av det omfanget Advokatfirmaet Selmer har gjort gjeldende for å få endret vedtaket. Markedsrådet vurderer timetallet som for høyt i forhold til sakens kompleksitet og omfang, også sammenlignet sakskostnadskravet i en tilsvarende sak og sett hen til at flere anførsler ikke førte frem. Markedsrådet har kommet til at ca. 35 prosent av tidsforbruket var tilstrekkelig, og sakskostnader tilkjennes skjønnsmessig med 230 000 kroner.

5 Avgjørelse

- (27) Markedsrådet fatter etter dette følgende vedtak:

Agva Kraft AS og tilkjennes sakskostnader med kroner 230 000 jf. forvaltningsloven § 36.

Dokumentet er godkjent elektronisk

Avgjørelsen er enstemmig.

Vedtaket kan påklages innen tre uker fra mottak av dette brevet, jf. forvaltningsloven § 29 første ledd. En eventuell klage stilles til Barne- og familiedepartementet, men sendes til Markedsrådet.